

Yttrande över Innovation som drivkraft - från forskning till nytta, SOU 2020:59

Swedish Incubators & Science Parks (SISP) tackar för möjligheten att yttra sig om rubricerad utredning.

Bakgrund

Regeringen beslutade i oktober 2019 att tillkalla en särskild utredare för att föreslå en utvecklad struktur för innovationsstödet vid statliga universitet och högskolor. Syftet var att innovationsstödet vid lärosätena, som för närvarande bland annat består av holdingbolag och innovationskontor, skulle göras mer ändamålsenligt.

I oktober 2020 överlämnades utredningen. Utredningen konstaterar sammanfattningsvis att innovationsstödet vid landets lärosäten är fragmenterat och att det finns brister i stödets ändamålsenlighet och effektivitet. För att komma tillrätta med bristerna föreslår utredningen en rad åtgärder. Förslagen kan något förenklat delas in i förslag för innovationsfrämjande verksamhet, förslag för finansiering av projektbolag samt förslag för ökad styrning av och frihet för holdingbolagen. Dessutom föreslår utredningen en rad funktioner som ska stödja högskolornas i arbetet med nyttiggörande och bidra till ökat lärande.

SISPs synpunkter

SISP väljer att kommentera utredningen i de delar där den har relevans för våra medlemmar. I övriga delar tar vi inte ställning eller har inget att invända.

SISP ser positivt på ett förstärkt innovationsstöd i allmänhet och ett ökat fokus på nyttiggörande i synnerhet. Vi välkomnar därför att lärosätenas ansvar för nyttiggörande förtydligas och att det skapas mer ändamålsenliga incitament. I dag uppfattar vi att nyttiggörande, som det integrerade ansvar i lärosätenas uppdrag det är, ofta blir underordnat lärosätenas grunduppdrag och ambition när det gäller forskningsexcellens och attraktiva utbildningar.

Excellent forskning och attraktiva utbildningar är såklart grunden, men ett målinriktat arbete med nyttiggörande som bland annat leder till kommersialisering krävs för att behålla och vidareutveckla Sveriges position som kunskaps- och innovationsnation. *SISP tillstyrker utredningens förslag om ett förtydligande i högskolelagen och högskoleförordningen avseende dessa delar (6.1.1 samt 6.1.2).* Vi vill i detta sammanhang även betona formuleringarna i den senaste Forsknings- och innovationspropositionen där samverkan pekas ut som ömsesidigt ansvar för lärosäten och andra aktörer.

SISP tillstyrker vidare förslaget 6.2 om att ansvaret för nyttiggörande ska ligga på högskolans styrelse. Vi vill inom ramen för detta peka på möjligheten att lösa detta uppdrag genom samverkan med bland annat Science Parks och Inkubatorer. Det bör i detta sammanhang understrykas att det sedan mitten av 80-talet gjorts investeringar i att utveckla en infrastruktur för lärosätensnära stöd till innovation med hjälp av skattemedel. Utan ett dragande system där lärosätenas tydliga ansvar är uttalat och följs upp, kommer stödet aldrig att kravställas från lärosätenas håll vilket är grunden för effektivitet och en ständig utveckling.

Förslaget att centralisera investeringsverksamheten tycks dra isär lärosätenas uppfattningar om "hur" det likvärdiga stödet till investeringar (som bör öka i antal & omfattning) ska organiseras. Det riskerar att leda

till att kärnfrågan om det likvärdiga stödet inte blir löst, eftersom förankringen blir svår. Från SISPs sida vill vi vara tydliga med att det vore olyckligt och att den frågan inte bör bromsa utvecklingen av övriga förslag som utredningen föreslår.

Sveriges innovationsstödsystem till stor del består av lokala och regionala innovationsmiljöer, såväl inom lärosätena som tillsammans med övriga stödaktörer som till exempel Science Parks och Inkubatorer. Vi förespråkar ett stort lokalt och regionalt självbestämmande och en hög grad av handlingsfrihet vid lärosätena, men samtidigt ett tydligt definierat ansvar och uppföljningsbara mål för arbetet med nyttiggörande. *Hur* de regionala lösningarna ser ut är underordnat *att* stödet är likvärdigt ur forskarens, studentens, entreprenörens eller företagets perspektiv. Det omfattar även investeringskraft kopplat till innovationsprocesser där ett likvärdigt stöd bör utformas för att fungera både för stora lärosäten i storstäder som för mindre högskolor i övriga delar av landet. Samtidigt kan kompetenser, verktyg och processer med fördel utvecklas i en nationell koordinering.

Värdekedjor som löper från utbildning och forskning och vidare ut i samhällets olika delar bör stimuleras. Därför är det svårt att diskutera innovationsstöd vid lärosätena utan att samtidigt ta hänsyn till den roll som andra intressenter utanför lärosätena spelar. SISP menar att detta perspektiv till stor del saknas i utredningen – som har sitt fokus på innovationsstöd *inom* lärosätena. Detta gör att behovet alltså är stort att fortsätta koordinera olika systemstödjande aktörer, lärosäten, regioner m.fl. i syfte att i ett helhetsperspektiv uppnå effektivare nyttiggörande. Hur detta kan ske behöver utredas vidare och gärna samordning med den kartläggning och det analysarbete av innovationssystemet som Vinnova har initierat.

Stockholm den 29 april 2021

Johan Ödmark

vd

